

Olga Markič

ata, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you

provided by Journals of Faculty of Arts, Univer

Ključne besede: filozofija športa, igra, kognitivna znanost, utelešena kognicija, fenomenalna zavest

Naj sestavek začnem s priznanjem, da se s športom v taki ali drugačni obliki ukvarjam že vse od otroštva. Z njim sta povezana zame magična predmeta kolo in žoga, z njim je povezan občutek svobode, pa tudi spoznanja, da je svet lahko krivičen in neprijazen. Na treningih in tekmah sem se naučila, kako pomembno je vztrajati in se ne predati. Šport me je pripeljal do močnih občutkov sreče, zadovoljstva in tovarštva, pa tudi žalosti in besa. Čeprav sem treninge in tekmovalna v določenih obdobjih jemala zelo resno in so bili tudi rezultati kar spodbudni, pa se tekmovalnemu športu zares nisem bila nikoli pripravljena podrediti. Pomemben razlog je verjetno dejstvo, da tekmovalni šport zahteva popolno osredotočenost, podrejanje urnikov in stila življenja, kar se mi je kot mladenki, željni spoznavanja sveta, zdelo prevelika cena. Moje razmišljanje o tekmovalnem, vedno bolj profesionalnem športu je postalo zelo kritično in za nekaj časa sem odpisala vse institucionalne oblike športa, vključno z velikimi športnimi dogodki. Še naprej sem uživala v različnih zvrsteh gibanja v naravi in si slikala romantično podobo športa, ki pa se seveda ni ujemala s stvarnostjo. Šport je postal moj skrbno varovan del prostega časa. Mladostna kritičnost se je kasneje obrusila in danes z veseljem pogledam televizijski prenos atletskega mitinga, košarkarske tekme ali kakega drugega zanimivega športnega dogodka. A precej raje kot pasivna gledalka sem aktivna, saj mi to prinaša vedno nove zanimive izkušnje.

A kaj ima ta moja kratka osebna zgodovina opraviti s filozofijo športa? Angleški filozof Colin McGinn (2008) je napisal knjigo *Sport*, v kateri je skozi osebno izkušnjo podal svoje gledanje na šport in skozi oči udeleženca razmišljal o filozofskih vprašanjih. Knjiga je naslednica njegove zelo uspešne knjige *The Making of a Philosopher*, v kateri je podal svojo intelektualno avtobiografijo, »tiste doživljaje in odnose, ki so se neposredno dotikali mojega intelektualnega življenja, [...] kar se je dogajalo v mojih mislih« (McGinn, 2003, x). *Sport* pa predstavlja zgodbo o njegovih osebnih izkušnjah ob različnih športnih aktivnostih, ki so bile v glavnem neodvisne od njegovega akademskega življenja. Za razliko od prve knjige, v kateri je bralec povabljen na zanimivo potovanje po filozofiji dvajsetega stoletja, je, kot ugotavlja uveljavljeni filozof športa Scott Kretchmar (2008), v drugi knjigi prevelik del posvečen

zgolj osebnim izkušnjam, filozofski refleksiji in analizi pa le manjši del. Kot ugotavlja Will Robins (2009), je McGinnova knjiga predvsem »fenomenologija učenja športa«, manj pa filozofija športa. H Kretchmarjevi kritiki se bom vrnila še kasneje, po kratki predstavitvi glavnih tem filozofije športa.

Tradicionalni pogled na filozofijo športa

Filozofija športa se tradicionalno ukvarja s tematiko, ki je, če sledimo Kantu, povezana s čistim umom (logična kategorizacija), praktičnim umom (morala in etika) in estetikom (Connor, 2011, 12). V prvo skupino sodijo razprave, ki se ukvarjajo s kategorizacijo in problemom definicije. Odmevno delo Bernarda Suita *The Grasshopper: Games, Life and Utopia* (2005), ki je prvič izšlo leta 1978, je spodbudilo živahno diskusijo o definiciji igre, razumevanju amaterskega in profesionalnega športa, razlikah med igrami in predstavami ter o intrinzični vrednosti športa. Drugo veliko področje filozofije športa zaobjemajo razprave, ki gledajo na šport kot na domeno moralnih dejanj in se ukvarjajo z etičnimi problemi. Mednje sodijo razprave o fair-playu in doping, predvsem vprašanja, povezana z različnimi izboljševalci sposobnosti, ki so specifični za šport (poleg farmakoloških sredstev še genska tehnologija in razni tehnološki pripomočki). Avtorji tretje skupine obravnavajo šport v povezavi z estetikom in se sprašujejo o posebnih vrstah lepote in vrednosti same po sebi, ki naj bi bila značilna za športne dejavnosti. Razvijajo se diskusije o vprašanju, ali lahko šport uvrščamo v umetnost in ali je estetski pogled na šport upravičen.

Naj se na kratko pomudim pri prvi skupini in predstavim Suitovo idejo, ki je pomenila kritičen odgovor na filozofski pristop Ludwiga Wittgensteina.¹ Ta je v *Filozofskih raziskavah* prav na primeru »igre« dokazoval, da za številne pojme ne moremo najti določil, ki so hkrati nujna in zadostna. Iskanje klasične, aristotelovske definicije naj bi bilo v takih primerih jalovo početje. Takole pravi v znamenitem 66. paragrafu *Filozofskih raziskav* (Wittgenstein, 1953):

Obravnavaj npr. enkrat procese, ki jih imenujemo »igre«. Menim igre na igralni deski, igre s kartami, igre z žogo, borilne igre itd. Kaj je vsem tem skupno? – Ne reci »Morajo imeti nekaj skupnega, sicer jih ne bi imenovali »igre«« – temveč glej, ali je vsem kaj skupno. – Kajti če jih pogledaš, sicer ne boš videl ničesar, kar bi bilo skupno vsem, videl pa boš podobnosti, sorodnosti, in sicer cel niz. [...] Vidimo neko zapleteno mrežo podobnosti, ki se prepletajo in križajo. Podobnosti v velikem in malem.²

1 Predstavitev temelji na Markič (2009).

2 Za prevod (še neobjavljen) se zahvaljujem B. Cerkovniku.

Te podobnosti Wittgenstein imenuje »družinske podobnosti«, po analogiji s podobnostmi (postava, poteze obraza, barva oči, hoja, temperament itd.) med člani družine. Suits je menil, da se je Wittgenstein prehitro vdal in ni sledil svojim lastnim nasvetom, da mora vsak najprej pogledati in se prepričati, da skupnih lastnosti res ni mogoče najti. Po njegovem je treba pogledati globlje pod površinske podobnosti in poiskati tisto, kar je skupno igram na bolj abstraktni ravni. V svoji zanimivi in zabavni knjigi, v kateri Kobilica v dialogih s svojimi učenci, predvsem Skeptikom, zagovarja igranje iger kot najvišje dobro, je predlagal naslednjo definicijo igre (angl. game):

Igrati igro je poskus doseči določeno stanje stvari [predigralni cilj] in pri tem uporabljati zgolj sredstva, ki jih dovoljujejo pravila [igralna sredstva], kjer pravila prepovedujejo uporabo bolj učinkovitih v prid manj učinkovitih sredstev [konstitutivna pravila] in kjer so pravila sprejeta prav zato, da omogočijo tako aktivnost [igralna naravnost]. (Suits, 2005, 54–55)

Bolj preprosta različica pa se glasi: »igrati igro je prostovoljni poskus premagati nepotrebne ovire« (2005, 55).

Pri igranju igre igralec vedno stremi k cilju, ki ga lahko opredelimo neodvisno od same igre (predigralni cilj). Pri golfu je ta cilj spraviti žogico v luknjo v zemlji. Pri tem sme igralec uporabljati samo sredstva, dovoljena za to igro (igralna sredstva), v našem primeru palico za golf, držati pa se mora tudi konstitutivnih pravil igre. Tako pri golfu ne sme prijeti žogice, jo odnesti do luknje in jo z roke spustiti vanjo, temveč jo mora udariti s palico od tam, kjer je ležala itd. Ob upoštevanju teh pravil uspeh v igri tipično zahteva karseda učinkovito doseganje predigralnega cilja. V našem primeru to pomeni spraviti žogico v luknjo s čim manj udarci. Pomemben pa je še četrti element, to je prostovoljno sprejemanje konstitutivnih pravil. Igralec sprejme pravila prav zato, ker le ta omogočijo igro, in s tem izrazi svojo igralno naravnost. Tako igralec golfa sprejme omejitve, da žogice ne sme prenašati z roko ali kako drugače izboljševati njene lege, ker pač želi igrati golf. Spoštovanje pravil je tako prostovoljna zaveza igralca, za katero mora skrbeti sam, na tekmovanjih pa za spoštovanje pravil skrbijo sodniki, ki nadzorujejo igro.

Suits je opredelitev igre povezal z vprašanjem vrednot. Dejansko je glavni namen njegove knjige obramba Kobilice in njene odločitve, da se bo raje igrala, kot pa delala. Kot pove svojemu učencu Skeptiku, se je odločila za igranje, čeprav ve, da bo to imelo zanj pogubne posledice. Tako odločitev je sprejela zato, ker ve, da se tako posveča dejavnosti, ki ima najvišjo intrinzično vrednost oziroma najvišjo vrednost samo po sebi. Suits svojo zgodbo namreč prestavi v Utopijo, kjer imamo na voljo vse instrumentalne dobrine in so tako vse materialne potrebe igralcev že izpolnjene. V takih okoliščinah Utopije, dokazuje Suits, je igranje iger izraz najvišjega dobrega. Kot rečeno, je Suitsova

zastavitev in izpeljava med filozofi športa spodbudila različne kritične odmeve, ki jim lahko sledimo še danes.³ Na precej drugačen način pa so se vprašanja športa in iger lotili tisti, ki dajejo večji poudarek zgodovini in sociologiji športa ter razumevanju športa kot prvenstveno družbenega in zgodovinskega dejstva v kontekstu drugih družbenih, kulturnih, političnih, ekonomskih in tehnoloških okoliščin. Mednje se po mojem mnenju uvršča tudi novolevičarska kritika športa, za katero pionir filozofije športa v Sloveniji Lev Kreft meni, da predstavlja »skorajda nelegitimni del filozofije športa [...], ki ga glavnina discipline najraje spregleda. [...] V njej [tako novolevičarski kritiki], se stanje sodobnega športa pojavlja kot »primer« in »simptom« nevzdržnega stanja, ki si več kot zasluži neizprosno kritiko vsega obstoječega« (Kreft, 2011, xxii).

Lahko bi rekli, da šport v filozofiji športa, podobno kot matematika v filozofiji matematike, biologija v filozofiji biologije ali religija v filozofiji religije, predstavlja področje, o katerem filozofsko razmišljamo, analiziramo njegove temeljne pojme in se sprašujemo o njegovih povezavah z drugimi področji. Avtorjem lahko služi tudi za ilustracijo določenih filozofskih problemov. Dober primer takega pristopa je članek »Playing for the Same Team Again«, ki sta ga v svojem prispevku za knjigo *Philosophy and Basketball* (Walls in Bassham, 2008) podala Matthew Slater in Achille Varazi (2008). V njem bralca skozi dialog med košarkarsko NBA legendo Michaelom Jordanom in trenerjem Philom Jacksonom vpeljujeta v filozofski problem identitete skozi čas. Začneta z vprašanjem, kaj pomeni Jordanova odločitev, da se bo vrnil med igralce, a le, če bo igral za isto ekipo *Chicago Bullsov*. Jordan in Phil nato preigravata različna vprašanja, kaj pomeni ista ekipa. Bo ekipa še ista, če so jo zapustili nekateri igralci? Ali je lahko ekipa, ki zamenja trenerja, še vedno ena in ista? Kaj pa ekipa, v kateri igralci zamenjajo igralna mesta in center igra branilca, branilec pa centra? Ali je za identiteto bistvena kontinuiteta? Kaj bi se zgodilo, če bi igralci postopoma odhajali in podpisovali pogodbe z novo ekipo »Cheboygan Boars«? Ali bi bili pravi Bullsi ekipa iz Chicaga, ki se je skozi leta postopno spreminjala, ali nova ekipa v Cheboyganu, ki bi imela vse igralce današnjih Bullsov? Filozofsko izobraženi bralec bo v dialogu seveda takoj prepoznal paradoks Tezejeve ladje: ali je ladja, ki so ji bile v določenem časovnem obdobju zamenjane vse deske, še vedno ista Tezejeva ladja ali ne. A predstavitev je, vsaj za ljubitelje košarke, mnogo bolj spodbudna in privlačna.

Kognitivna znanost in šport

Ali in v kakšnem smislu so torej moje izkušnje pri teku, kolesarjenju ali igranju košarke relevantne za moja filozofska razmišljanja o športu? Ko sem razmišljala o

3 O tem se lahko prepričamo s pregledom člankov v dveh najodmevnejših revijah s področja filozofije športa, *Journal of the Philosophy of Sport* in *Sport in Ethics and Philosophy*.

Suitsovi definiciji igre in formalnih relacijah med igrami, igranjem in športom (Markič, 2009), mi je bila tematika zaradi lastnega udejstvovanja v športu bližja in bolj zanimiva, a poudarek je bil na analizi, logični izpeljavi in argumentaciji. Dejansko je igranje z idejami in izpeljevanje možnih odgovorov lahko zelo zabavno početje in omenjena Suitsova knjiga je lep primer zabavnega filozofskega prespraševanja. Tudi Van Gelder (1998) je kot odgovor na vprašanje, kako prepoznamo filozofe oziroma znanstvenike, ki razmišljajo filozofsko, izpostavil predvsem filozofsko metodo in poudaril tri pomembne vidike: argumentacijo, analizo pojmov in zgodovinsko perspektivo. In če se vrnemo h Kretchmarjevi kritiki McGinnove knjige *Sport*, vidimo, da je tudi njega vodil podoben pogled. Toda čeprav je kritika usmerjena na konkretno delo in avtorja, ki mu je očitana premalo argumentirana obravnava filozofskih vprašanj športa, to po mojem mnenju kaže tudi na zadrego, na kakšen način v racionalno filozofsko razpravo vključiti osebne izkušnje. Ob tem se odpre vprašanje, kako prvoosebno doživljanje povezati s tretjeosebno opazovanjem, subjektivno izkušnjo z objektivnim pristopom znanosti in filozofije. S spoznavnimi vprašanji je tesno povezano še ontološko vprašanje odnosa med fizičnim in duševnim, ki je eno od temeljnih vprašanj v filozofiji duha (problem duh : telo). S tem se filozofija športa razširja na obravnavo športa z vidika filozofije duha in kognitivne znanosti.

Zanimivo je, da sta filozofija športa in kognitivna znanost postali približno istočasno priznani kot akademski disciplini (šestdeseta in sedemdeseta leta prejšnjega stoletja), vendar med njima do pred kratkim ni prišlo do prepletanja. Kognitivna znanost se ukvarja s preučevanjem duševnih procesov in predstavlja interdisciplinarno področje, v katerem kot temeljne discipline sodelujejo psihologija, lingvistika, umetna inteligenca, nevroznanost, antropologija in filozofija, v zadnjem času pa še pedagoške vede. V začetku tako imenovane kognitivne revolucije je njena osrednja hipoteza temeljila na analogiji z računalniki: kognitivni procesi so informacijski procesi, natančneje, mišljenje je manipuliranje s simboli. Osnovna filozofska teorija duševnosti je bil funkcionalizem, po katerem duševna stanja določamo glede na njihovo funkcionalno oziroma vzročno vlogo. Na primer, za funkcionalista je bolečina duševno stanje, katerega funkcionalna/vzročna vloga je izogibanje ali odstranitev izvora poškodbe organizma. Bolečina je prepoznana kot bolečina zaradi svoje funkcionalne vloge, ne pa zaradi določenega tipa živčnega stanja ali posebnega občutka. Za funkcionaliste posamezna duševna stanja, ki imajo isto vzročno vlogo, predstavljajo le primerke določenega tipa duševnega stanja. Teorija se je ujemala s tezo o večvrstni realizaciji, po kateri je isti tip duševnega stanja (npr. bolečina) lahko v različnih vrstah (npr. ljudje, psi, mačke), zaradi plastičnosti možganov pa tudi pri človeku v različnih časovnih obdobjih, realiziran v različnih živčnih bazah. Za razlago vedenja je pomembna funkcionalna raven, ne pa njena fizična realizacija. Tak klasični kognitivistični pristop

je omogočil razvijanje računalniških modelov predvsem višjih kognitivnih procesov (npr. logično sklepanje, reševanje problemov) in propozicijskega znanja. Tako kot računalnik sprejema informacije, jih nato procesira v skladu z določenim programom ter na koncu predstavi rezultat oziroma izhodne podatke, naj bi deloval tudi človek. Gre za pristop od zgoraj navzdol: od kognitivne ravni, ravni mentalnih reprezentacij in algoritmov do ravni fizične realizacije v živčnem sistemu. Na ta način je klasični kognitivizem načelno pokazal, kako so mogoči racionalni procesi v fizičnem svetu.⁴ Pri raziskovanju v športu je osnovna teza klasičnega kognitivizma pomenila, da športnik izvaja s pravili vođeno oziroma na programu osnovano procesiranje informacij, pri čemer so gibalni programi razumljeni kot abstraktne reprezentacije ponotranjenih pravil ali mišičnih komand. Na ta način je bila podana načelna razlaga namernih gibov v športu, ki lahko z vajo postanejo avtomatični in jih športniki izvajajo brez zavestne kontrole (Moe, 2005).

Vendar se je pokazalo, da ima klasični kognitivizem težave in da v praksi taka razlaga ne vzdrži. Eden prvih odmevnih kritikov Hubert Dreyfus je v knjigi *What Computers can't do* kritiziral domnevo, da je mišljenje simbolna manipulacija, ki poteka v skladu s pravili. Dokazoval je, da je tak pristop preveč tog in nikoli ne bo mogel uspešno modelirati veščin, ki so del vsakdanjega znanja (Dreyfus, Dreyfus, 1990). Pri tem ima pomembno vlogo *znanje kako* (npr. obvladanje vožnje s kolesom) in ne zgolj *znanje da* (npr. vem, da je 2 sodo število). Ljudje imamo neverjetno sposobnost, da hitro vidimo relevantne posledice določenih sprememb v dani situaciji. Dojamemo, kaj se dogaja, in se hitro odzovemo s pravimi rešitvami. Sistem, ki bi procesiral informacije v skladu s pravili, pa bi se znašel v težavah, kako se znajti v različnih situacijah, saj bi moral upoštevati vedno nova pravila in ugotavljati, katere informacije so relevantne. Vendar bi tak način sistem pripeljal do neskončnega regresa. Na enake težave bi naleteli tudi, če bi s klasičnim kognitivizmom želeli razložiti športno aktivnost. Argument bi potekal takole (povzeto po Moe, 2005). Če želimo podati teorijo veščin nogometaša, potem moramo poleg pravil, kako brcniti žogo in teči, določiti še pravila, po katerih nogometaš prepozna kontekste, kje so pravila uporabljiva. Ker pa se igra nenehno spreminja, je teh pravil ogromno. Znanstvenik bi moral tako navesti veliko število pravil, ki nogometašu zagotavljajo, da je sposoben prepoznati različne situacije. Toda potem bi moral navesti še pravila, ki razlagajo, kako so uporabljena predhodna pravila, in tako naprej v neskončnost. Toda igralec je dejansko zmožen igrati nogomet in nima težav z neskončnim preračunavanjem pravil. Dreyfusova rešitev iz zagate se opira na filozofsko fenomenološko tradicijo. Po njegovem pojave izkusimo preprosto zato, ker so del telesnega in praktičnega ozadja, ki ne more biti izraženo skozi dejstva in pravila.

4 Klasični pristop v kognitivni znanosti bolj natančno obravnavam v knjigi *Kognitivna znanost: filozofska vprašanja* (Markič, 2011).

Omenjena težava ni edina, ki pesti klasični kognitivizem. Številni filozofi so opozarjali predvsem na problem kvalitativnih zavestnih doživljajev, ki jih funkcionalna teorija duševnosti ni mogla zajeti. Empirični pristopi v kognitivni znanosti se ukvarjajo predvsem z raziskovanjem funkcionalne in vzročne vloge zavestnih duševnih stanj ter iščejo odgovore na vprašanja, kot so: Kako človek razlikuje čutne dražljaje in nanje reagira? Kako možgani usklajujejo informacije iz različnih virov in jih uporabijo za nadzor vedenja? Na kakšen način oseba ubesedi svoja notranja stanja? Raziskovanja, povezana s temi in podobnimi vprašanji, za znanstvenike sicer predstavljajo velik izziv, a po Chalmersovem mnenju gre za »lahke probleme« zavesti (Chalmers, 1995). Ne morejo pa dati zadovoljivega odgovora na vprašanja, povezana s fenomenalno zavestjo, kjer gre za subjektivno zavedanje, občutenje in doživljanje, kot so npr. doživetja ob gledanju, poslušanju, dotikanju, vonjanju, čustvih itd. (takšnosti, angl. *qualia*). Thomas Nagel je na to zagato opozoril v odmevnem članku »Kako je biti netopir?« (Nagel, 1990). Gre za občutek, kako je biti nekaj, ki je subjektiven. Znanost pa je objektivna. Med subjektivnim doživljajem in objektivnim znanstvenim opisom je razlagalna vrzel. Tudi če bi vedeli vse o netopirjih in njihovem sistemu zaznavanja, ne bi imeli izkustva, kako je biti netopir. In za to, da bi imela občutek, »kako je biti strelka zmagovitega koša«, bi dejansko morala biti strelka zmagovitega koša.

Športne veščine ne moremo popolnoma razložiti, temveč jo moramo sami izkusiti. Na primer, zgolj propozicijsko znanje o smučanju mi ne zadošča za znanje kako smučati, ampak se moram spustiti po hribu in sama doživeti smuk. Jens Brich na podlagi analize pojmov *znanje da* in *znanje kako* ter njune povezanosti s fenomenalno zavestjo ugotavlja, da drži naslednji pogojnik: »Če je prakticiranje športa znati kako v povezavi z veščino (in verjamem, da bi večina temu pritrdila), potem je prakticiranje športa lahko tudi znati kako občutiti športno izkušnjo« (Brich, 2009, 43). To pomeni, da je v športu veliko fenomenalne zavesti in je zato šport dobro področje za njeno raziskovanje (prav tam). To se že uporablja na področju fenomenoloških raziskav športa⁵ kot tudi v okviru utelešene in umeščene kognicije, kot se imenuje nov pristop v kognitivni znanosti. Ta se opira tako na fenomenološko tradicijo, predvsem na Maurice Merleau-Pontyja in njegovo obravnavo telesa, kot tudi na nova odkritja v nevroznanosti in robotiki (Clark, 1997). Poudarja povezanost telesa, možganov in okolja ter zavrača dediščino kartezijskega dualizma, po kateri je telo zgolj prejemnik navodil netelesne duše (ali v materialistični različici možganov). Umeščenost telesa v prostor in njegovo gibanje pomembno določajo spoznavne funkcije, zato za razlago kognicije ni dovolj, da zgolj pogledamo v možgane. Kognicija je odvisna od izkušenj, ki temeljijo na dejstvu, da ima določena oseba telo s specifičnimi čutnimi, zaznavnimi in gibalnimi sposobnostmi, ki so povezane še s spominom, čustvi, jezikom

5 Temi fenomenološkega raziskovanja športa je na primer posvečena celotna številka revije *Sport, Ethics and Philosophy* 3, 2011.

itd. Kognicija običajno rešuje praktične probleme v realnem času, včasih pa je lahko »off-line« tudi manipulator s simboli (kadar se npr. »off-line« ukvarja s kakšnim matematičnim problemom). Pomembno vlogo pri razumevanju kognicije igrajo geste in gibanje, tako da je lahko po mojem mnenju šport pravi raziskovalni laboratorij za utelešeno kognicijo. Po analogiji z Walterjevo opredelitvijo nevrofilozofije bi lahko rekli, da je »most med subjektivno izkušnjo, filozofskim teoretiziranjem in empiričnim raziskovanjem« (Walter, 2001, 125).

Literatura

- Birch, J., A Phenomenal Case for Sport, *Sport, Ethics and Philosophy* 3 (1), 2009, str. 30–48.
- Chalmers, D., Facing up to the Problem of Consciousness, *Journal of Consciousness Studies*, 3 (1), 1995, str. 200–219.
- Clark, A., *Beeing There: Putting Brain, Body, and World Together Again*, Cambridge MA, London 1997.
- Connor, S., *A Philosophy of Sport*, London 2011.
- Dreyfus, H. L., Dreyfus, S. E., Making a Mind Versus Modeling the Brain. Artificial Intelligence Back at the Branch Point, v: *Philosophy of Artificial Intelligence* (ur. Boden, M.), Oxford 1990, str. 309–333.
- Gelder, T. van, The roles of philosophy in cognitive science, *Philosophical Psychology* 11 (2), 1998, str. 117–135.
- Kreft, L., *Levi horog: filozofija športa v osmih esejih*, Ljubljana 2011.
- Kretchmar, S., Sport by Colin McGinn, *Journal of the Philosophy of Sport* 36, 2009, str. 258–262.
- Markič, O., Igre, vrednote in šport, v: *Kalejdoskop športa* (ur. Velikonja, M., Stankovič, P., Starc, G.), Maribor 2009.
- Markič, O., *Kognitivna znanost: filozofska vprašanja*, Maribor 2011.
- McGinn, C., *Sport*, Stockfield 2008.
- McGinn, C., *The Making of a Philosopher*, Scribner 2003.
- Moe, V. F., A Philosophical Critique of Classical Cognitivism in Sport: From Information Processing to Bodily Background Knowledge, *Journal of the Philosophy of Sport* 32, 2005, str. 155–183.
- Nagel, T., Kako je biti netopir?, v: *Oko duha* (ur. Hofstadter, D., Dennett, D.), Ljubljana 1990, str. 399–410.

- Robins, W., *Sport* by Colin McGinn, *Philosophy Now* 76, 2009, http://www.philosophynow.org/issues/76/Sport_by_Colin_McGinn [26. 2. 2012].
- Slater, M., Varazi, A., Playing for the Same Team Again, v: *Basketball and Philosophy: Thinking Outside the Paint* (ur. Walls, J. L., Bassham, G.), Lexington 2008, str. 220–234.
- Suits, B., *The Grasshopper: Games, Life and Utopia*, Ontario 2005.
- Walls, J. L., Bassham, G., *Basketball and Philosophy: Thinking Outside the Paint*, Lexington 2008.
- Walter, H., *Neurophilosophy of Free Will: From Libertarian Illusions to a Concept of Natural Autonomy*, Cambridge MA, London 2001.
- Wittgenstein, L., *Philosophical Investigations*, (prev. Anscombe, G. E. M; ur. Anscombe, G. E. M., Rhees, R., Oxford 1953.

Olga Markič

Sport as an object of reflection and as personal experience

Keywords: philosophy of sport, game, cognitive science, embodied cognition, phenomenal consciousness

The philosophy of sport is traditionally concerned with three topics: the problem of finding appropriate definitions of the main concepts (e.g. sport, game, play and rules), ethical problems (e.g. values, fair-play and performance enhancement), and the aesthetic characteristics of sport. The author briefly presents the influential Suits' analysis of the notion of game, but her main interest lies in connecting sport with cognitive science, particularly cognitive philosophy. She contrasts classical cognitivism with the so-called embodied and situated cognition approach. She argues that sport is a good laboratory for testing different approaches and ideas in cognitive science, and stresses two major points. First, sport is an activity where skills are of the utmost importance which helps to shed light on the weaknesses of classical cognitivism. Second, the personal experiences and feelings of athletes play an important role and cannot be dismissed. Both features emphasize the need to treat mental processes as embodied and situated in the environment. The author concludes that we have to broaden the philosophy of sport with topics borrowed from the philosophy of cognitive science and phenomenology of sport.